

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย	6
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา.....	11
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.....	13
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.....	14
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546.....	16
การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา	19
โรงเรียนนิติบุคคล.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	33
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร.....	34
การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้	39
ทฤษฎีองค์การ	41
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของต่างประเทศ.....	51
องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization).....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของต่างประเทศ.....	59
ความหมายของรูปแบบ.....	59
รูปแบบการบริหารโรงเรียน.....	60
รูปแบบการบริหารบุคคล.....	65
รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	66
รูปแบบการบริหารจัดการที่ดี.....	68
รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ.....	73
เครื่องมือในการควบคุมคุณภาพ.....	81
การพัฒนารูปแบบ.....	93
เกณฑ์การบริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการ.....	96
เกณฑ์การบริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน.....	96
เกณฑ์การบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารได้รับรางวัลครูสภาดีเด่น.....	102
เกณฑ์การบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษามีตำแหน่งเป็น ผู้บริหารเชี่ยวชาญ.....	103
เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2548.....	105
ลักษณะของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในต่างประเทศ.....	108
แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคนิคเกี่ยวกับการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ เทคนิคเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion).....	109
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	123
งานวิจัยในประเทศ.....	123
งานวิจัยต่างประเทศ.....	128

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 133
ช่วงที่ 1	วิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 134
ช่วงที่ 2	สร้างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 138
ช่วงที่ 3	ทดลองใช้รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน..... 146
ช่วงที่ 4	ประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน..... 147
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 153
ช่วงที่ 1	ผลการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 154
ช่วงที่ 2	ผลการสร้างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 159
ช่วงที่ 3	ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 168
ช่วงที่ 4	ผลการประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 248
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 261
สรุปผลการวิจัย..... 262	
อภิปรายผล..... 269	
ข้อเสนอแนะ..... 275	
บรรณานุกรม..... 284	

สารบัญ

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	296
ภาคผนวก ก หนังสือราชการที่ใช้ในงานวิจัย.....	296
ภาคผนวก ข รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	320
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	429
ประวัติผู้วิจัย.....	569

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงภาพร่างเชิงโครงสร้างของ Mintzberg.....	49
2 แสดงคุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนาที่ดี.....	118
3 ลักษณะคำถามในการสนทนามากลุ่ม.....	120
4 แสดงรายละเอียดของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ภูมิภาค ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้ง และปี พ.ศ.ที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน.....	136
5 แสดงรายละเอียดของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ภูมิภาค ชื่อสถานศึกษา ที่ตั้งของสถานศึกษาที่ผู้บริหารมีตำแหน่งเป็นผู้บริหารเชี่ยวชาญ.....	137
6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานใน 8 กลุ่มงาน ที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	195
7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานทั้ง 8 กลุ่มงานที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพใน สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	200
8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มอำนวยการที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	201
9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานอำนวยการที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	205
10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานวิชาการที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	206
11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานวิชาการที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	210

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานกิจการนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกเป็นรายชื่อ.....	211
13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานกิจการนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	215
14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานสนับสนุนการศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	216
15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานสนับสนุนการศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	221
16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานนโยบายและแผนที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	222
17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานนโยบายและแผนงานที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่มี ประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	226
18 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่ มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	227
19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษาที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่ มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	231

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
20 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานกิจกรรมนักเรียนและชุมชน ที่มีต่อรูปแบบการบริหาร ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	232
21 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานกิจกรรมนักเรียนและชุมชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่ มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	236
22 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานเทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีต่อคู่มือรูปแบบ การบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ...	237
23 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้ปฏิบัติงานกลุ่มงานเทคโนโลยีและสารสนเทศที่มีต่อรูปแบบการบริหารที่ มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	241
24 แสดงค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานแต่ละกลุ่มงาน จำแนกเป็นรายด้าน.....	242
25 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมิน รายละเอียดของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานด้านเนื้อหาสาระ.....	248
26 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมิน รายละเอียดของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานด้านการควบคุมประสิทธิภาพ.....	250
27 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมิน รายละเอียดของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานด้านความเป็นไปได้.....	251

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 28 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมิน
รายละเอียดของรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานด้านประโยชน์ในการนำรูปแบบไปใช้..... 253

บัญชีภาพ

ภาพ	หน้า
1 โครงสร้างสถานศึกษา.....	21
2 แนวคิดในการออกแบบ.....	47
3 แผนผังกลุ่มเชื่อมโยง.....	83
4 ลักษณะของแผนผังความสัมพันธ์.....	85
5 ลักษณะของแผนผังต้นไม้.....	87
6 กลยุทธ์จาก แผนผังต้นไม้.....	89
7 ลักษณะของแผนผังลูกศร.....	90
8 ลักษณะของแผนภูมิ.....	91
9 แผนภูมิแสดงขั้นตอนในการออกแบบและการจัดสนทนากลุ่ม.....	113
10 แบบฟอร์ม.....	116
11 กรอบแนวคิดในการวิจัย : รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	132
12 แสดงขั้นตอนการจัดทำรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	140
13 แสดงกระบวนการควบคุมการบริหารที่มีประสิทธิภาพทุกกลุ่มงาน.....	141
14 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	150
15 แสดงผลการร่างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	163
16 แสดงผลการสร้างรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	167
17 แสดงผลจากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	247
18 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	255
19 รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ขนาดเล็ก).....	277
20 รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ขนาดกลาง).....	279